

Perekond akakapsas

Ajuga

Akakapsa perekonda kuulub umbes 30-40 liiki nii ühe- kui ka mitmeaastaseid taimi. Akakapsad levivad Euroopa mõõduka kliimaga aladel, Põhja-Aafrikas, Väike-Aasias. Eesti looduses kasvab 3 liiki.

Akakapsad on madalakasvulised, nõtkete, sageli roomavate vartega rohttaimed või poolpõõsad. Õied on sinised, lillakaspunased, valged, roosad ja paiknevad varte tippudes, tähkjas õisikus. Alumised lehed paiknevad rosetjalt maapinnal, varrelehed paiknevad vastakuti.

Akakapsaid paljundatakse seemnetega, kuid sorte pistikute, jagamise või võsunditega.

roomav akakapsas

Ajuga reptans

Kõrgus: 10-35 cm

Õied: sinised, sortidel valged, roosad

Õitsemise aeg: juuni I- august I

Lehed: munajad, hambulised ja talvehaljad

Kasvukuju: pinda kattev

Valgus: poolvari, vari

Muld: huumusrikas, parasniiske aiavald

Vahekaugus istutamisel: 20cm

püramiid-akakapsas 'Metallica Crispa'

Ajuga pyramidalis 'Metallica Crispa'

Kõrgus: 10-15 cm

Õied: tumesinised

Õitsemise aeg: juuli - august

Lehed: väikesed, kortsulised, mustjad, metalse läikega ja talvehaljad

Kasvukuju: roomav, pinda kattev

Valgus: päikeseline, poolvari

Muld: huumusrikas, parasniiske kuni niiske aiavald

Vahekaugus istutamisel: 20cm

Pea meeles!

Akakapsad kasvavad on kiirekasvulised ning on väga head pinnakattetaimed kuid vajavad piiramist. Nad võivad kergesti peenra servast muru sisse kasvada.

Perekond nõianõges *Stachys*

Nõianõgese perekonda kuulub umbes 300 liiki nii ühe- kui ka mitmeaastaseid rohttaimi, aga ka poolpõõsaid ja põõsaid. Nõianõgesed kasvavad looduslikult parasvöötme ja sooja kliimaga aladel üle maa v.a. Austraalia ja troopilised mäestikud. Eesti looduses kasvab 5 liiki.

Nõianõgeseid kasvatatakse eelkõige pinnakattetaimedena. Nad on madalakasvulised, koos õisikuvarrega võivad kasvada 30-50cm kõrguseks. Õied on enamasti lillakasroosad, aga võivad olla ka punased, lillad või valged, mis paiknevad varte tippudes paiknevate õisikutena. Lehed on terveservalised, saagjad või täkilised, rohkemal või vähemal määral karvadega kaetud, rohelised või hallid.

Nõianõgeseid paljundatakse enamasti jagamisega, vähem kasutatakse seemnetega paljundamist.

Suureõieline tõnnike *Stachys macrantha*

Kõrgus: 30-50 cm

Õied: suured, lillakasroosad

Õitsemise aeg: juuni III- juuli III

Lehed: piklikmunajad, südaja alusega, hõredalt täkilise servaga, krobelsed, pikarootsulised, väheste karvadega

Kasvukuju: puhmikjas, püstine

Valgus: päikeseline, poolvari

Muld: huumusrikas, parasniiske aiamuld

Vahekaugus istutamisel: 25cm

villane nõianõges *Stachys byzantina*

Kõrgus: 30-50cm cm

Õied: väikesed, lillakasroosad, tähkjas õisikus

Õitsemise aeg: juuni III – juuli III

Lehed: piklikmõlajad, viltjakarvased, hallid, talvehaljad

Kasvukuju: püstine, puhmikjas

Valgus: päikeseline, poolvari

Muld: kuivem aiamuld

Vahekaugus istutamisel: 25cm

Pea meeles!

Nõianõgesed ei kasva hästi liialt niiskel ja savisel mullal.

Perekond iminõges

Lamium

Iminõgese perekonda kuulub umbes 40 liiki. Looduslikult kasvavad nafd euroopas, Põhja-Aafrikas ja Aasia mittetroopilises osas. Eesti looduses kasvab mitmeid iminõgese liike.

Iminõgeseid kasvatatakse eelkõige pinnakattetaimedena. Nad on madalakasvulised, koos õisikuvarrega võivad kasvada 20-30 cm kõrguseks. Õied on enamasti lillakasroosad, valged, kollased. Lehed on südajad, pehme karvased, rohelised, sortidel hallid, hõbedase valge mustriga.

Iminõgeseid paljundatakse enamasti juurdunud maapealsete võsunditega, aga ka pistikutega.

täpiline iminõges

Lamium maculatum

Kõrgus: 10-30 cm

Õied: roosad, sortidel valged

Õitsemise aeg: mai - juuni

Lehed: talvehaljas, südajad, halli, hõbedase mustriga, pehme karvadega

Kasvukuju: laiuv, pinnakate

Valgus: poolvari, vari

Muld: huumusrikas, parasniiske aiapind

Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

koldnõges

Galeobdolon luteum (sün. *Lamiastrum galeobdolon*, *Lamium galeobdolon*)

Kõrgus: 20-50 cm

Õied: kollased

Õitsemise aeg: mai - august

Lehed: tumerohelised, hõbedase mustriga, saagja servaga

Kasvukuju: püstine, puhmikjas või laiuv ja pinda kattev

Valgus: poolvari, vari

Muld: huumusrikas, parasniiske muld

Vahekaugus istutamisel: 25-30 cm

suureõieline iminõges

Lamium orvala

Kõrgus: 40-70 cm

Õied: tumeroosad, valged

Õitsemise aeg: mai - juuli

Lehed: suured, tumerohelised, südajad, saagja servaga

Kasvukuju: püstine, puhmikjas

Valgus: poolvari, vari

Muld: huumusrikas, parasniiske muld

Vahekaugus istutamisel: 30-50 cm

Perekond füsosteegia

Physostegia

Füsosteegia perekonda kuulub 12 liiki, mis looduslikult kasvavad Põhja-Ameerikas.

Füsosteegiad on püstiste varte ja roomavate risoomidega püsikud piklike või süstjate vastakute lehtedega ning roosade, lillade või valgete tähkjates õisikutes.

Füsosteegiaid paljundatakse peamiselt jagamisega kevadel või sügisel. Seemned külvata avamaale, oktoobris. Noored taimed hakkavad õitsema 2. kasvuaastal.

virgiinia füsosteegia

Physostegia virginiana

Kõrgus: 60-90 cm

Õied: hele-roosakaslillad, asetsevad varre tipus pikas neljatahulises tähkjas õisikus

Õitsemise aeg: juuli II – august III

Lehed: munajassüstjad, pealt läikivad, hambulissaagja servaga, asetsevad vastakuti

Kasvukuju: püstine, puhmikjas

Valgus: päikeseline, poolvari

Muld: huumusrikas, parasniiske aiamauld

Vahekaugus istutamisel: 40-50 cm

Pea meeles!

Akakapsad kasvavad on kiirekasvulised ning on väga head pinnakattetaimed kuid vajavad piiramist. Nad võivad kergesti peenra servast muru sisse kasvada.

Perekond monarda

Monarda

Monarda perekonda kuulub 12 liiki, mis looduslikult kasvavad Põhja-Ameerikas.

Monardad on püstised, kõrgekasvulised püsikud. Lehed paiknevad vastakuti, hambulise servaga. Õied on roosad, punased, lillad või kollased, asuvad tipmises männases. Taime iseloomustab omapärane lõhn.

Monardasid paljundatakse puhma jagamisega ja võsunditega kevadel. Seemned külvatakse märtsis-aprillis. Noored taimed hakkavad õitsema 2. kasvuaastal. Seemnetega paljundatakse vaid liike.

aedmonarda

Monarda didyma

Kõrgus: 50-100 cm

Õied: roosad, punased, lillad, valged

Õitsemise aeg: juuli II - september

Lehed: piklikmunajad, teritunud tipuga, asetsevad varrel vastakuti

Kasvukuju: puhmikjas, püstine

Valgus: päikeseline

Muld: huumusrikas, parasniiske aiavul

Vahekaugus istutamisel: 30-40cm

Pea meeles!

Monardad on vähenõudlikud, kiiresti levivad püsikud.

Perekond naistenõges

Nepeta

Naistenõgese perekonda kuulub 250 liiki, mis looduslikult kasvavad Euraasias, Põhja-Ameerikas, Aafrika mägistel aladel.

Naistenõgesed on mitmeaastased, harvem üheaastased kenamasti keskmise kõrgusega rohttaimed. Varred on püstised ja moodustavad laiuv puhmiku. Lehed meenutavad nõgese lehti, on hallikasrohelist, karvadega kaetud, paiknevad varrel vastakuiti. Õied valged, kreemikad, sinised, paiknevad tihedates tipmistes õisikutes.

Naistenõgeseid paljundatakse vanade puhmaste jagamisel või seemnetega. Seemned külvatakse kevadel kasvuhoonesse või avamaale, peenrasse. Noored taimed hakkavad õitsema 2. kasvuaastal.

Faasseni naistenõges

Nepeta x faassenii

Kõrgus: 30-40 cm

Õied: sinised, lillad, paiknevad tipmistes õisikutes

Õitsemise aeg: juuni - september

Lehed: hallikasrohelist, karvased, erilise lõhnaga

Kasvukuju: puhmikjas, laiuv

Valgus: päikeseline

Muld: kuivemapoolne, parasniiske aiamuld

Vahekaugus istutamisel: 30-40cm

Pea meeles!

Naistenõgesed paljunevad kergesti isekülvi teel ja on head meetaimed.